

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน: กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้ศึกษาใช้รูปแบบการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary study) ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ หนังสือ บทความ วารสาร และรายงานผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาภาคสนาม (Field study) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยออกแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเยาวชนที่เป็นนักเรียนแล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานครจำนวน 2 โรงเรียน คือโรงเรียนวัดบวรเมณฑล และโรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร จำนวนประชากรนักเรียนทั้งหมด 715 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จรูปของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 43) จากรายชื่อของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 248 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามชั้นต่าง ๆ แล้วนำมาหาอัตราส่วนของประชากร (Proportion to size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้น เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน ดังกล่าวแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก (ชูศรี พันธุ์ทอง, 2537, น. 103) หมายเลขขึ้นมาให้ได้ครบ 248 หมายเลขหากจับได้ซ้ำหลายเลข เดิมก็จะคืนลงไปในกลุ่มนี้เพื่อไม่ให้ซ้ำหมายเลขเดิม และจับต่อไปจนครบตามจำนวนที่ต้องการตามสูตร

$$N = \frac{N_i \times n}{N}$$

n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้น
 n_1 = จำนวนประชากรแต่ละชั้น
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทุกชั้น
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด

จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แยกออกเป็นแต่ละชั้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้น ของทั้ง 2 โรงเรียน

ชื่อสถานศึกษา	นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร		
		กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนวัดบวรเมศล	จำนวนนักเรียน ม.4		
	ชาย	55	19
	หญิง	59	20
	จำนวนนักเรียน ม.5		
	ชาย	41	14
	หญิง	50	17
	จำนวนนักเรียน ม. 6		
	ชาย	44	16
	หญิง	42	14
2. โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร	จำนวนนักเรียน ม. 4		
	ชาย	62	22
	หญิง	97	34

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ชื่อสถานศึกษา	นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร		
	กลุ่มประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวนนักเรียน ม. 5		
	ชาย	61	21
	หญิง	70	24
	จำนวนนักเรียน ม. 6		
	ชาย	62	22
	หญิง	72	25
รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด	715 คน		248 คน

ที่มา: บัญชีรายชื่อโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปี 2551.

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยวิธีการศึกษาจากตำรา และประมวลผลจากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเยาวชนที่เป็นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาด้านการปฏิบัติศาสนกิจในครอบครัว กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาด้านการปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาด้านการปฏิบัติศาสนกิจในชุมชน

กำหนดระดับคะแนนการวัดระดับการปฏิบัติของกกลุ่มประชากรส่วนกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาด้านการปฏิบัติศาสนกิจในครอบครัว กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาด้านการปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาด้านการปฏิบัติศาสนกิจในชุมชน ผู้ศึกษาให้เกณฑ์คะแนนเป็น 3 ระดับ คือ

ไม่เคยปฏิบัติ มีระดับคะแนน 0

ปฏิบัติบ่อย มีระดับคะแนน 1

ปฏิบัติประจำ มีระดับคะแนน 2

ดังนั้น การแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และ ระดับมาก ทั้งที่ใช้เกณฑ์การคำนวณจากสูตร

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$= \frac{2-0}{3}$$

$$= 0.66$$

ดังนั้น ระดับคะแนนเฉลี่ยของข้อคำถาม 5 ระดับ คะแนนจะมีขั้นของคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.66 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

คะแนนเฉลี่ย 0.67-1.33 หมายถึง ปฏิบัติบ่อย

คะแนนเฉลี่ย 1.34-2.00 หมายถึง ปฏิบัติประจำ

ตอนที่ 2 ทักษะของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรม มีคำถามทั้งหมด 27 ข้อ โดยผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ด้านด้วยกันคือ 1. ด้านความมีระเบียบวินัยประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ 2. ด้านความรับผิดชอบประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ 3. ด้านความกตัญญูกตเวทีประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ 4. ความซื่อสัตย์สุจริตประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ และ 5. ด้านความประหยัดประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ

การกำหนดระดับคะแนน การวัดระดับความคิดเห็นของกลุ่มประชากรที่มีต่อหลักจริยธรรม ผู้ศึกษาให้เกณฑ์คะแนนเป็น 5 ระดับ

ความคิดเห็นด้วยมากที่สุด	มีระดับคะแนน 5	คะแนน
ความคิดเห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน 4	คะแนน
ความคิดเห็นด้วยปานกลาง	มีระดับคะแนน 3	คะแนน
ความคิดเห็นด้วยน้อย	มีระดับคะแนน 2	คะแนน
ความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด	มีระดับคะแนน 1	คะแนน

ตอนที่ 3 ทศนะของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม มีคำถามทั้งหมด 27 ข้อ โดยผู้ศึกษาได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ด้านด้วยกันคือ 1) ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ 2) การอบรมสั่งสอนจริยธรรม ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ 3) ด้านความรู้ความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนาประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ 4) ด้านความเป็นผู้นำทางจิตใจประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ และ 5) ด้านมีความชำนาญการสอนปฏิบัติธรรมประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ

การกำหนดระดับคะแนน การวัดระดับความคิดเห็นของกลุ่มประชากรที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรม ผู้ศึกษาให้เกณฑ์คะแนนเป็น 5 ระดับ

ความคิดเห็นด้วยมากที่สุด	มีระดับคะแนน 5	คะแนน
ความคิดเห็นด้วยมาก	มีระดับคะแนน 4	คะแนน
ความคิดเห็นด้วยปานกลาง	มีระดับคะแนน 3	คะแนน
ความคิดเห็นด้วยน้อย	มีระดับคะแนน 2	คะแนน
ความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด	มีระดับคะแนน 1	คะแนน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการสอบถามผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมายจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุงให้เหมาะสมและครอบคลุมขอบเขตการศึกษา
3. นำแบบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับกลุ่มประชากรที่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา (Alpha Coefficients) โดยคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ = 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บข้อมูลเชิงเอกสาร เป็นการศึกษาที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรา รายงานการวิจัย บทความ เอกสารทางวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วารสาร และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ประกอบการศึกษา
2. การศึกษาจากภาคสนาม
  - 2.1 สำรวจจำนวนประชากรที่จะศึกษาจากเขตบางพลัด 2 โรงเรียน เพื่อรับทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจน
  - 2.2 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถาบันการศึกษา เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามถึงประชากรกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยด้วยตัวเอง
  - 2.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในเดือนเดือนธันวาคม รวม 15 วัน
  - 2.4 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง และจัดระเบียบข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลงานการวิจัย

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลมีดังนี้

1. จัดกลุ่มคำตอบที่ได้จากคำถามปลายเปิด
2. กำหนดรหัสที่ได้จากคำถามปลายเปิด
3. ลงรหัส
4. นำข้อมูลในแบบสอบถามไปป้อนลงในคอมพิวเตอร์ด้วยรหัสที่กำหนดไว้โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์
5. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาใช้สถิติ 2 ประเภท

1. สถิติบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ ค่า t-test และ F-test เพื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นปี อาชีพผู้ปกครอง กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา การปฏิบัติศาสนกิจในโรงเรียน การปฏิบัติศาสนกิจกับครอบครัว การปฏิบัติศาสนกิจกับชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติศาสนกิจ ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อหลักจริยธรรมและทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน โดยมีค่านัยสำคัญที่ 0.05

3. เกณฑ์การจัดระดับความคิดเห็นสำหรับการให้คะแนนในข้อคำถาม ซึ่งมีคำตอบในลักษณะที่เป็นมาตราส่วน ใช้มาตรวัดแบบ Rating scale ตามวิธีของ Likert โดยมีการวัด 5 ระดับ คือ (John W. Best, 1977, pp.174-178)

มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน
 มาก ให้คะแนน 4 คะแนน
 ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน
 น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน
 น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

ดังนั้น การแปลความหมายของคะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และ ระดับมาก โดยคำนวณจากสูตร

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$= \frac{(5-1)}{3}$$

$$= 1.33$$

จากวิธีการดังกล่าวสามารถวัดระดับคะแนนเฉลี่ยของข้อได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 หมายถึง ความคิดเห็นด้วยระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.67 หมายถึง ความคิดเห็นด้วยระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.68-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นด้วยระดับมาก